

усунення причин, а не наслідків. Тобто основним напрямом дій при подоланні доларизації є напрацювання нових підходів із використанням широкого кола механізмів, що покликані стимулювати капіталізацію української економіки та розширити її забезпеченість «довгими» ресурсами у національній валюті [4, с. 29]. Інакше кажучи це стабілізація економіки країни, що досягається за допомогою збільшення контролю за надходженням і обігом іноземної валюти, а також стимулювання резидентів до використання національної валюти.

Список використаної літератури:

1. Піонтковський Р. В. Долларизация, изменчивость инфляции и неразвитые финансовые рынки в переходных экономиках. Наукова доповідь. М.: EERC. - 2003. - №03/02. - С. 32.
2. Гриньков Д.М. На з'їдання [Електронний ресурс]: електронна фінансова стаття від 01.03.2010.-- Режим доступу до статті: <http://news.finance.ua/ua/~2/0/all/2010/03/11/189864>
3. Диба М.І. Вплив іноземного капіталу на економічні процеси в Україні // Диба М.І., Осадчий Є.С.: Фінанси України. – 2009.- №11(168). – С. 38-42.
4. Міщенко В. Долларизация: причина та наслідки для економіки України / В.Міщенко, А.Сомик // Вісник Національного банку України. - 2007. - №5 – С. 28–31.
5. Веб-портал «Національний банк України». Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/NBU/index.htm>

Могиліна Л. А.

Українська академія банківської справи
НБУ

Науковий керівник викл. Кубах Т. Г.

Рейдерство як загроза стабільного розвитку економіки

Актуальність проблеми і гіпотеза дослідження. В сучасних умовах розвитку економіки особливе місце займає питання рейдерства, яке набуло особливої актуальності в результаті відсутності правових норм, які б визначали не тільки поняття самого терміну, а й ступінь відповідальності за використання кримінальних методів при захопленні підприємств. Особлива небезпека рейдерства полягає не тільки в тому, що дане явище несе загрозу економічному розвитку суб'єкта господарювання, але й негативно впливає на економічну безпеку держави.

Ступінь дослідження теми в науковій літературі. Питанню рейдерства в Україні останнім часом приділяється досить значна увага в працях провідних вітчизняних вчених, а саме Андрєва Д., Диба І., Гавриляко Я., Житомирський В. та інші. Водночас недостатньо розкритими залишаються аспекти пов'язані з методами захисту підприємств від

рейдерських атак та захоплень, які потребують системного дослідження, враховуючи останні тенденції на ринку злиття та поглинання та їх вплив на розвиток вітчизняної економіки.

Викладення аргументів. Рейдерство в різноманітних формах спостерігається у країнах з різним рівнем економіки, але в Україні воно отримало вкрай негативної ознаки в наслідок напівзаконності даного явища.

Історія українського рейдерства умовно ділиться на два періоди. Перший – від початку 90-х років до 2000 року - підприємства захоплюються відверто кримінальним шляхом, часто із застосуванням фізичного насильства. Другий період - з 2000 року і донині - характеризується напівзаконним захопленням підприємств, більш легальними методами боротьби та активним протистоянням рейдерству.

На даний момент в українському законодавстві не визначені ні поняття рейдерства, ні, відповідно, відповідальність за здійснення рейдерських атак. Саме тому в більшості випадків дії рейдерів не караються або караються лише частково. Немає однозначного трактування цього поняття і в наукових колах.

У більшості випадках під рейдерством розуміють досить широкий спектр дій: від корпоративного шантажу та звичайного поглинання підприємства до його силового захоплення. Необхідно зазначити, що корпоративний шантаж (грінмейл), застосовуваний міноритарієм для більш вигідного продажу своїх акцій, який в Україні теж відносять до рейдерства, в США ним взагалі не вважається і відрізняється від нього по суті, оскільки метою грінмейла не є встановлення контролю на підприємстві.

На нашу думку, під рейдерством необхідно розуміти професійну діяльність, яка здійснюється як законними, так і незаконними методами, що має на меті заволодіння активами підприємства-цілі та встановлення на ньому контролю.

За оцінками експертів сьогодні в Україні діє від 35 до 50 професіональних рейдерських груп, від рейдерських атак яких вже потрапили 3,7 тисячі суб'єктів господарювання [6]. Результативність таких атак складає більш ніж 90%, а середній рівень окупності захоплень становить 200-300% [8].

Масштабність діяльності рейдерів, обумовлює необхідність систематизації та виокремлення основних напрямків захисту від рейдерських атак та захоплень.

Методи захисту на рівні підприємства можна поділити на дві групи: превентивні заходи та активні (застосовувані після того, як спроба захоплення відбулась).

До превентивних: безперервний моніторинг змін в реєстрі акціонерів, оптимізація системи менеджменту підприємства, перевірка і вдосконалення системи захисту інформації, вдосконалення внутрішніх нормативних документів, оцінка нематеріальних активів, аналіз інтересу до підприємства з боку інвесторів, постійна готовність до мобілізації усіх ресурсів

До активних методів можна віднести: затягування судового процесу (що призведе до додаткових втрат рейдерів та зниження їх інтересу до підприємства-цілі), залучення ЗМІ, профспілок (робиться акцент на загрозі масового звільнення персоналу після захоплення підприємства), звернення до юридичних фірм, профілем яких є протидія рейдерству. Проте в останньому випадку необхідно бути обережним та звертатися лише до перевірених юридичних фірм.

Висновки. Отже на сучасному етапі питання рейдерства вимагає невідкладного державного втручання та реформування судової системи, удосконалення законодавчої бази, створення інструментарію та умов самозахисту підприємств.

Список використаних джерел

1. Бабич, Т. Рейдерство в Україні – загроза національній безпеці [Електронний ресурс] / Т. Бабич. - Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/2105/> - Назва з домашньої сторінки Інтернету.
2. Мелень, В. В Украине сосчитали рейдеров [Електронний ресурс] / В. Мелень. - Режим доступу: <http://www.delfi.ua/news/daily/society/v-ukraine-soschitali-rejderov.d?id=1139002> - Назва з домашньої сторінки Інтернету.
3. Тивончук, І. О., Глинська Г. Я. Особливості рейдерства в Україні [Електронний ресурс] / http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Management/2008_624/22.pdf - Назва з домашньої сторінки Інтернету.

Слюсар І. О.
НУДПСУ

Науковий керівник доц. Рябчук О. Г.

Проблеми розвитку внутрішнього аудиту в сучасних економічних умовах

Актуальність проблеми і гіпотеза дослідження. Одним із найкращих інструментів ринкових змін у діяльності підприємств є впровадження системи внутрішнього аудиту. Нажаль в Україні недооцінюється значення внутрішнього аудиту як самостійного виду контролю [1]. Це пов'язано з відсутністю в достатньому обсязі необхідної інформації про його значення, функції, об'єкти, прийоми та засоби здійснення, що і визначає актуальність теми дослідження.

Ступінь дослідження теми в науковій літературі. Проблематиці внутрішнього аудиту присвятили свої праці ряд науковців, серед яких: Проскуріна Н. М., Кравченко В. В., Сонін О. В., Піча Ю. В., Рудницький В. С., Немченко В. В., Редько О. Ю. та інші.

Виславлення аргументів. Метою дослідження є обґрунтування необхідності внутрішнього аудиту в Україні та визначення основних проблем його розвитку в сучасних умовах господарювання.

Внутрішній аудит в Україні є новим видом діяльності і тому, процес його розвитку супроводжується виникненням проблемних питань. Постає необхідність обґрунтування підходу, який би дозволяв розглядати внутрішній аудит як цілісну систему з розвинутими інфраструктурою та забезпеченням, оцінювати її ефективність, характер та ступінь впливу на фінансового-господарські процеси підприємства [2].

До основних проблем впровадження та розвитку внутрішнього аудиту в Україні слід віднести наступні:

- відсутність розробленого економічного механізму щодо регулювання внутрішнього аудиту, який включатиме в себе страхування аудиторської відповідальності (так як страхові фірми не здатні і не підготовлені до масового страхування аудиторської відповідальності) [2];
- недосконала законодавча база – стандартів, що регулюють функціонування внутрішнього аудиту немає (за винятком нормативних документів Національного банку України з регламентації внутрішнього аудиту в комерційних банках України), і це зменшує поширення передового досвіду в цій сфері діяльності на інших підприємствах [3];
- відсутність єдиної методики оцінки розмірів збитку підприємства від неякісно проведеного внутрішнього аудиту та їх стягнення з винуватця;
- майже повна відсутність методичного забезпечення, яке призводить до того, що підприємство самостійно займається розробкою внутрішньо-фірмових методик аудиту та робочої документації;
- брак досвіду, щодо здійснення внутрішньої аудиторської діяльності;
- недостатня кількість кваліфікованих аудиторських кадрів;
- відсутність типових форм документів та методичних рекомендацій з питань комп'ютеризації внутрішнього аудиту [2].

У зв'язку з тим, що держава не створює відповідної законодавчої бази та не надає повної інформації про методичне забезпечення стосовно внутрішнього аудиту, підприємству було б доцільно самостійно спробувати переглянути та удосконалити методику аудиту, зробити її більш інноваційною, індивідуалізованою під потреби організації. Основою для пошуку інноваційних рішень може бути орієнтація на споживача. Але для того, щоб підприємство змогло б отримати повну інформацію про свою діяльність та побачити всі її сторони, йому потрібно поставитися до розробки методики максимально відповідально. Адже часто на практиці внутрішні аудити перетворюються на ритуальні дії, які виконуються більшою мірою для контролюючих органів, ніж для власних потреб, що призводить до